

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joi și Sâmbăta

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidieceșane Sibiu, strada Măcelarilor 45

Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45
Epistolele nefrancate se refuză — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rëndul cu litere garmond — și timbru de 80 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiu, 16 Maiu, 1894.

„Jurații din Cluș și-au făcut datorința”, așa ne spune P. Ll. în nrul seu din 26 Maiu n. vorbind despre procesul memorandumului și despre sentință, și tot în acest sens se pronunță și celelalte foi magiare, satisfăcute că „agitatorilor” li s'a dictat pedepsă aspră.

Vina lor este, după cum ne spune P. Ll. în nrul amintit, că ei au implut întreaga lume civilisată cu sciri false despre stările de la noi, că au virit ură în conaționali lor față de patrie și s'au născut a-i îndemna la rescălă, care, este meritul prudentei și a privegherei autorităților, că nu s'a făcut. Precum vedem, câte fraze, atâtea neadevăruri. Căci d. e. ore scire false este aceea, că șovinismul magiar vrea să magiarizeze pe nemagiarii din Ungaria, fie și cu pețta și dacă noi ne apărăm limba și naționalitatea noastră suntem persecutați în tot chipul? Și apoi nu este un neadevăr încornurât, că membrii comitetului au îndemnat pe popor la rescălă și că meritul autorităților este, că ea nu s'a făcut? pe când știut este, că, în multe locuri autoritățile s'au purtat foarte provocător și se pōrtă și acum față de români, recurând gendarmărie și făcând perchișii domiciliare, fără de nici o basă, er' meritul, că rescălă nu s'a făcut este a poporului însuși, înarmat cu răbdare lungă și cu iubire de ordine și apoi este meritul a bunei povățuirii din partea clasei inteligente a acestui popor.

După insinuațiunile aceste false, P. Ll. exprimându-și bucuria, că guvernul n'a luat măsuri extraordinare, cari, după cum dice el ar fi fost cel mai mare triumf al acușărilor dela Cluș, spune guvernului, că are acum de împlinit un șir întreg de datorințe cu privire la cestiunea română.

Trebuie, dice el, ca guvernul să facă publicitate estinsă a sentinței și

a motivelor ei în opiniunea publică europeană, „preocupată față de noi”, ca introducerea la acesta să se facă o scurtă istorie a procesului și motivarea, pentru-ce acest proces s'a pertrat înaintea juriului de presă din Cluș. „Noi suntem convinși — dice P. Ll. — că simțului de drept al întregii lumi îi va părea lucru firesc că contrabandiștii nu sunt supuși judecării judecării aleși dintre ei.” Aceste sunt dise, cu privire la declarațiunea comitetului, că nu recunoște competența juriului unguresc, preocupat politicesc. Noi credem însă, că nici guvernului, nici nimăruia nu-i va succeda a convinge străinătatea, că — ca să ne folosim și noi de asemănarea tendențioasă a lui P. Ll. — este corect a supune pe contrabandiști judecării unor judecării aleși dintre aceia, pe cari contrabandiștii i au păgubit.

Altă datorință are guvernul, după părerea lui „P. Ll.” a feri poporul românesc de influența martirilor și acesta să pōte face prin o administrațiune bună.

Prin acesta P. Ll. recunoște că administrațiunea noastră nu e bună, însă el din împrejurarea aceasta fauresc un motiv în favorul proiectatei administrațiuni de stat, căci în încheierea articolului dice, că „pentru pacificarea durabilă a naționalităților este de lipsă o reformă radicală a întregii administrații.”

Este de lipsă negreșit îmbunătățirea administrației, nu credem însă, că acesta singură ar pacifica durabil naționalitățile. La o pacificare durabilă s'ar puté ajunge estirpând șovinismul, de care e molipsită întreaga viață publică magiară și prin înfrânarea tendințelor de magiarizare forțată, izvorul principal de nemulțămire.

Acest sfat se-l dea P. Lloyd guvernului.

Revista politică.

Foile magiare se ocupă cu călătoria ministrului-president Wekerle la Viena. În zilele din urmă ale săptămânii trecute ministrul a fost primit în audiență de Majestatea Sa monarhul; apoi s'a reîntors în Budapesta și pe ați, Luni, éráși a fost să fie primit de Maj. Sa în audiență. Ministrul vrea să realizeze cu ori-ce preț proiectele politice bisericesci și în prima linie proiectul căsătoriei civile. Spre a-i asigura o reușită și în casa magnaților ministrul a prezentat Maj. Sale mai multe proiecte. E întrebarea, dacă ele vor fi și acceptate. Foile din Budapesta, care mai înainte vorbeau de o crasă ministerială anunță, că în fine totuși îi va succeda lui Wekerle să trecă proiectul cu o mică majoritate și prin casa magnaților.

În zilele din urmă s'a întâmplat în Franța o crasă ministerială. Ea a fost cam neașteptată. Cuvr'o opt zile înainte, cabinetul Casimir Périer înfruntase cu succes atacurile adversarilor și obținuse un număr de voturi însemnat într'o cestiune de guvernament, dar de o dată el este pus în minoritate într'un incident de a doua mână, cum e cestiunea sindicatelor de lucrători.

Causa care a produs această crasă pare a fi îndoită. Mai întâi ea a fost rezultatul unei coalițiuni între elementele extreme; monarchiștii, radicalii și socialiștii și-au dat mâna pentru a răsturna guvernul, care îi nemulțămise pe toți prin atitudinea sa față de clericalismul.

Monarchiștii fiind reduși în camera actuală la un grup de 70 de deputați, nu așteptau de cât un privilegiu pentru a lua parte la coalițiune; radicalii, cari eșiră și ei cam slăbiți din ultimele alegeri, nu puteau elba republicanilor moderați politica conciliantă, pe care o inauguraseră față cu clerul. Mai ales ultimul discurs rostit de ministrul Spu-

ller, în care acesta desvoltase programul guvernului în această privință, ridicase o adevărată furtună în tabăra radicală și socialistă.

Așa dar țărîmul pentru o coalițiune între estrema stângă și estrema dreaptă era gata. Cu toate acestea, crisa pōte că nu s'ar fi produs încă, dacă n'ar fi intervenit și o altă împregiurare.

La toamnă, adevărat, expiră mandatul de 7 ani de președinte al republicii franceze; la toamnă d. Sadi Carnot va urma să părăsască palatul Eliseului și să renunțe la demnitatea de prim cetățen al Franței. Se vor face alegeri nouă, se va alege un nou președinte. Cine va fi noul președinte al republicii, nu se știe încă. Se știe însă, că va candida și Casimir Périer. Éta pentru ce s'a retras el de la putere.

Printre candidați mai sunt Challemel Lacour, Cavaignac, Constans, Carnot, etc.

Cele mai multe sorti de isbândă le are Carnot și Casimir Périer. În special Carnot, a mulțumit de deplin pe francezi în timp de șapte ani și se bucură de o imensă popularitate. E probabil însă, că alte resone, alte considerațiuni mai înalte vor determina pe marea adunare națională să nu alege pe Carnot. Experiența făcută cu alegerea în trei rânduri a lui Jules Grévy a pus puțin pe gânduri pe francezi și mulți se fereșc de ideea de a perpetua presidenția d-lui Carnot.

Căderea lui Casimir Périer fiind provocată de radicalii socialiști în alianță cu o fracțiune a liberalilor, hotărât, că numai radicalii pot să fie însărcinați cu formarea guvernului. Ast fel a fost chemat radicalul Bourgeois să formeze noul cabinet.

Situațiunea în Sârbia este tot încurcată. Diarul „Tara” aduce încă și următoarele informațiuni: A sosit

FOIȚA

„La Șona”.

(Impresii.)

Despărțământul reuniunii învățătoresci „Făgăraș” și-a ținut prima adunare generală din a. c. la 1 Maiu v. în comuna Șona.

Șona e o comună curat românească, care zace pe țărmul adelenesc al Oltului, din sus de Făgăraș cale de-o oră, călare pe băț. E o noțiune geografică puțin cunoscută, în afară dar în multe privințe renumită în „Tara Oltului”.

O parte din delurile comunei sunt acoperite cu vii și șonarii sunt cei dinăun, cari toamna strepețesc dinții făgărășenilor cu struguri, galbini ca — érba, moi — de poți pușca epuri cu ei și dulci ca somnul fispăului Guido von Bauszner, decând cu svoul despre „revoluțiunea” din Zărnesci.

Apoi tot șonarii sunt, cărora o parte mare din făgărășeni, au a le mulțămii căși mănă cafăua cea de toate zilele cu lapte „curat de bivolițe” ér nu cum i-a hilit un ungur din Halmég, care a dis în limba divului Árpád: „a vint hat un caprá-kecske

din Șonabol, untrat be a grădina-kertbe și muncat tot-mindent kaposzt-varđat.

Maiu au șonarii un obicei posnaș: în locul substantivelor folosesc foarte des, pronumele demonstrativ acesta, aceea, în haina lui „hăla” și „haia”. De pildă un bărbat care ca toți șonarii ținea mult ca nevastă-sa când merge la Făgăraș să fie frumos îmbrăcată, mergând cătră „oraș” într'un car cu mai mulți ómeni, nevasta lui, având o crătință flacăra de nouă, trebuia să șadă pe loitre din pricina imbulđelei. Bărbatul, veldând cum șede pe crătință il doria inima și îi atrage atențiunea cu: „Tu Nuț! ai grije că ți-se ródé „haia” (crătința).

Dar Șona mai e renumită și cu prunele. Căci așa e obiceiul pe aici: Făgărașul e renumit cu „Dummer Kerl” și celelalte comune, mai fiecare are anecdota, care privesc pe satul întreg. Unii au scos luna din fântână, altcum eram avisați la luna din capul pleșugilor. Alții au închis grapa de pe holde, altcum făcea pagubă teribilă satului. Ceialalți au tras taurul cu funia sus pe turnul bisericeii să mănânce érba, căci cine se se sue acolo se ó cosescă; ér unii au tuns cloca pe fole, se pōtă suge puii, căci altcum muriau de fómé, așa circăiau pe sub cloacă etc. etc. despre cari cu altă ocaziune. Acum însă la obiect, căci

mi-e frică să nu pășesc ca dăscălița unui coleg de pe timpul lui bucheaz-ba care cât dăci, fereca mănecătórea lelii dăscăliță; ér dacă îl întreba vecinii: „Măi George de ce ai bătut ér pe Sinefta?” răspundea scurt și apăsător: „N'a grăit la obiect”. Așa dar la obiect.

Șonarii încă trag posna făcută de un om, care vara păđend prunele de ciórele rémuicioșe, una mai obrasnică a furat o prună. Omul indignat se ia după ciórá strigând: „Ciórá ciocaia lasă „haia” ți spun cu buna lasă prună”, și tot așa „hăla” pe jos „haia” pe sus, până hăla cu ochii sgăiți la haia a căđut în Olt, care spală pólele satului, tocmai în locul, unde a lăsat ciórá prună — și s'a înecat.

Ér de-atunci posna-i gata: ciórele cari mai înainte, sub absolutism se puneau pe parii grădinilor din Șona și strigau cu Schmerling „Glück-auf” „Glück-auf” acum s'au unit în limbă cu EMKE-isti, și când trec preste sat strigă: „Kár” „kár” (pagubă) Apoi se nu te mării, mai ales pe omenii cari se uită în ciócul ciórelor.

Din Făgăraș până la Șona nu prea sunt mult de veldut. Mai „remarcabil” este podul Oltului din capul satului, făcut întreg din lemn pe banii „erariului din Făgăraș” restituiți de bravi șonari în zile de clacă

O bunătate pentru comună podul acesta, pentru care părintele Raita pōte fi mândru. Numai eând trece peste el se mișcă, pare că e o mărgea. Em am închis ochii trecând, și mă țineam de vecinii din trăsură. Dar la capul lui i-am deschis mai mari, în sunetul lui „Destéptăte Române”. Credeam adevă, că am căđut în Olt, după cel cu prună, și corul ingerilor cu „chimvale bine résunetőre” mă conduce în raiu. Dar era altceva. Poporul din Șona cu musica în frunte sta în capul satului — primariul în capul podului și ascepta sosirea birăului, sosit — după cum interpela colegul Cantor — în loc de 8 ore la 11 ore. Salutări și răspunsuri, apoi în tectul lui „Destéptăte” cu mic cu mare am mers până la locul de întrunire. Tot astfel au primit și condus bravi șonari pe toți sosiții pălcuri de pălcuri, care cum nimeriau.

Când am ajuns la locul de întrunire ochii și mai mari. Din feresta casei ne admirau nisce óspeți cu pene de cocóși cât o căpiță în pălărie și cu — baionetele pe pușcă. Erau gendarmii recuțari de pretura din Cohalm, care amenințau, că dacă adunarea se va ține fără concesiune „comuna va fi pedepsită cu 200 fl. v. a.

(Va urma)

în capitală principele Arsenie Carageorgevici, căpitan în garda imperială din Petersburg și pretendent la tronul Sârbiei. Principele a descins la hotel Boulevard.

E un om de statură mijlocie, bine format, părul negru, energic, plin de entuziasm, abia are etatea de 35 ani.

Cel mai bogat dintre toți Carageorgevici este principele Arsenie, care dispune de o avere de peste zece milioane de ruble. Acastă avere colosală îi revine prin soția sa, fiica principelui Demidow de San-Donato, unul din cei mai bogați proprietari din Italia, care are imense proprietăți în Florența.

Astfel îi este foarte ușor principelui Arsenie să alimenteze agitația antidinastică din Sârbia și să-și înmulțească aderenții, cu atât mai virtuos, că este foarte generos și levent.

Prin legăturile sale cu Pașici, Gruici, Catică etc., principele Arsenie a devenit foarte popular printre radicali. Dar bărbații de stat cei mai de valoare ai Sârbiei, cum sunt Ristici, Garașanin, Avakumovici, Ribaratz, Simici etc. detestă pe Carageorgevici și-l socotesc drept un aventurier politic.

Principele Arsenie Carageorgevici are proprietăți întinse în județul Dolj aproape de Dunăre, la hotarele Sârbiei. Aici vrea să se retragă pentru câte-va luni ca să-și aranjeze afacerile private.

În fața evenimentelor, ce se petrec însă în Belgrad, e incontestabil, că prințul Arsenie Carageorgevici vrea să fie aproape de Sârbia și retras la moșie, ca ast-fel să poată urma mai în linisce dezvoltările de acolo.

În micul regat sârb se petrec ați lucruri, cari trebuie să ne îngrijescă Organul ministeriului de externe din Viena, „Fremdenblatt“ anunță în numărul său de alaltă-ieri, că s'a descoperit o mare fabrică de arme Peabody a radicalilor, de unde s'au distribuit deja o mulțime de puști și vr'o 300,000 de cartușe printre țerenii radicali.

La procesul memorandumului.

Drept întregire a raportului din nrul ultim al fôiei noastre despre procesul memorandumului dăm mai la vale următoarele:

După ce președintele comitetului Dr. I. Rațiu a cetit declarațiunea comitetului, publicată în nrul ultim, al fôiei noastre a făcut tot în numele comitetului următoarele declarațiuni:

Onorabilă curte!

Domnilor jurați!

Memorandul, pentru a cărui publicare și răspândire suntem trași ca nisce făcători de rele înaintea acestei bare judecătorești, nu cuprinde, precum v'ați putut convinge, decât gravaminele poporului român, care ne-a trimis pe noi, ca să cerem scutul Tronului pentru drepturile lui nesocotite și călcate în picioare.

Ceea-ce ne-a silit pe noi și pe întregul popor român, ca să facem acest demers, este faptul, că atât legislațiunea, cât și guvernul ne-a adus la convingerea neștrămutată, că în fața lor pentru noi vorbă de dreptate nu poate fi.

Inzadar au fost toate promisiunile, ce s'au dat în repetite rânduri pentru respectarea drepturilor noastre naționale.

Inzadar am încercat toate formele și mijlocele legale! Inzadar ne-am plâns la toți factorii statului!

Esclusivismul de rasă a declarat război de exterminare limbii și naționalității noastre.

Nu ne mai rămăsese dar, decât acasta singură cale a apelului la factorul suprem al statului și la opiniunea publică a lumii civilizate.

Față cu acest act, care nu conține decât curatul adevăr și este icóna credincioasă a suferințelor și nedreptăților seculare ce le îndură poporul român din Transilvania și Ungaria, tre-

buia ca regimul, ori se se desvinovătescă ori se-și răsbune

Desvinovățirea nu era cu putință, a ales calea răsbunării!

Ne-a împedecat să ajungem la Tron și acum ne supune judecării ace-lora, contra cărora ne-am plâns.

Ceea ce se discută aici domnilor este însăși existența poporului român.

Existența unui popor nu se discută, se afirmă!

De aceea nu ne e în gând, să venim înaintea d-văstre să dovedim, că avem dreptul la existență.

Într-o asemenea cestiune nu ne putem apăra în fața d-văstre, nu putem decât să acuzăm în fața lumii civilizate sistemul asupritor, care tinde să ne răpescă ceea-ce un popor are mai scump: Legea și limba!

De aceea nu mai suntem aici acu-sași, suntem acusatori.

Ca persoane nu avem ce căuta înaintea acestei curți cu jurați, fiind-că noi am lucrat numai ca mandatar ai poporului român, și un popor întreg nu se poate trage la bara judecătorească.

Plângerile poporului român nu pot fi judecate de un juriu exclusiv magiar, care este și judecător și parte.

De aceea nu este de demnitatea poporului român de a se apăra în fața juriului din Cluj! Într'adevăr acasta e o cestiune politică și de stat, care rezultă dintr'un proces secular între națiunea magiară și autochtona națiune română. De judecată dar nu poate fi vorba! Ne puteți osândi ca indivizi, nu ne puteți judeca ca mandatar ai poporului.

De altfel ați înțeles și d-văstră, că aici nu poate fi vorba de drept, ci numai de forță. Lucrul acesta nici nu ați mai încercat să l ascundeți, căci ați nesocotit până și formele legale cele mai elementare, care se observă chiar pentru criminali înaintea curților cu jurați. Lumea va auzi cu uimire, că s'au putut judeca nesce ômeni de cătră o instanță judecătorească, fără ca să poată avea măcar apărători. Ați proclamat sus și tare, că forța birue dreptul, și nici că ați mai căutat să mascați în fața lumii aceea ce nu mai e judecată, ci executare.

Să nu ne cereți dar nouă să ne facem complici în acest simulacru de proces, încercând să facem din partea noastră un simulacru de apărare. Au fost ailiți prin violență și insulte apărătorii nostri să se depărteze. S'a agitat prin presă opinia publică magiară, reprezentată prin juriul din Cluj în contra noastră a întregului popor român. Am fost violentați și aici și am fost terorizați totdeauna cum suntem terorizați în toate de când am denunțat lumii civilizate asupririle, ce le îndurăm. Mai poate fi dar vorba aici de judecată, de apărare în înțelesul juridic? Nu! Faceți ce voți.

Nevinovați suntem, dar d-văstră sunteți stăpâni pe individualitatea noastră fizică, nu însă și pe conștiința noastră, care în această cauză este conștiința națională a poporului român. Dacă nu sunteți d-văstră competenți să ne judecați, este însă un alt tribunal mai mare, mai luminat și de sigur mai nepărtinitor, care ne va judeca pe toți: e tribunalul lumii civilizate, care vă va osândi odată mai mult și mai aspru, decât v'a osândit până acum.

Prin spiritul de intoleranță, printr'un fanatism de rasă fără sémân în Europa, osândindu-ne, veți isbui numai ca să dovediți lumii, că magiarii sunt o notă discordantă în concertul civilizațiunii.

Declar prin urmare în numele meu și al tuturor colegilor mei acușați, că pentru cuvintele arătate nu ne putem apăra.

Drept momente agravante pentru toți acușați tribunalul a considerat cultura și poziția socială, er' în

special pentru dl Dr. I. Rațiu calitatea sa de president al comitetului național, în care calitate a trebuit să aibă cunoștință despre toate hotărârile comitetului, asemenea s'a considerat de moment agravant pentru dl D. Comșa calitatea sa de secretar al comitetului. Pentru părintele Lucaciu pe lângă poziția sa de preot și secretar general al comitetului, tribunalul i-a mai atribuit încă un moment agravant, anume împregiurarea, că părintele Lucaciu „a fost autorul intelectual al întregii mișcări“. Nu încape îndoială, că în această enunțare tribunalul a fost drept și drept a caracterizat procesul. În contra momentului ușurător, că în decursul pertractării ar fi arătat paciență și regret, dl George Pop de Basești, s'a sculat să protesteze dar' presidentul i-a detras cuvântul. După enunțarea sentinței, publicul român a erupt în frenetice exclamări de „se trăiescă“ la adresa condamnaților, cari percurgând în mijlocul mulțimii stradele, la hotelul „Hungaria“ au fost primiți de damele române, care erau în febrele etagiului prim, întocmai ca și la amădi cu o adevărată ploie de flori naturale.

Rechisitorul prim-procurorului Vita Sándor.

Onorat tribunal regesc, onorată curte cu jurați! Precum v'ați putut convinge din actul de acușățiune, s'a comis un delict conform legii penale, pentru care susțin acusa prin răspândirea așa numitului Memorand român. Memoriul, cunoscut sub numele de Memorandul românilor, este una din acele tipărituri de conținut politic, apărute în timpul mai nou, cari nu numai că au atras atențiunea publică asupra lor, dar totodată au provocat resens, în parte chiar și indignațiune, în opiniunea publică patriotică.

Vorbind cu ocaziunea acasta numai despre Memorand: acest memoriu din acea cauză a atras asupra sa atențiunea comună, fiindcă s'a știut, că în acela se espun gravaminele locuitorilor de naționalitate română ai patriei noastre, și fiindcă s'a știut, că acest memoriu s'a intenționat a se prezenta Maj. Sale. Resens, ér prin unele părți chiar și indignațiune, a provocat acest memoriu după părerea mea din aceea cauză, fiindcă în acela afară de o întregă serie de gravamine nebasate, se cuprind și o sumă de acuze îndreptate contra legislațiunii și contra guvernării naționale magiare. Dar nu conține numai acestea, ci chiar și atacarea valabilității și a puterii obligătoare a uneia dintre cele mai importante legi fundamentale ale statului, „Uniunea“, va să dăcă legea despre uniunea Ardelului cu Ungaria proprie.

Ori cât de scornite și nebasate ar fi gravaminele și acuzele aduse în Memorand, eu nu mă voi ocupa aici cu toate, nici nu le voi desvolta și combate. Nu mă ocup din acel simplu motiv, fiindcă desfășurarea acelor gravamine, deși sunt nebasate, nu formeză obiectul a unei discuțiuni lor nu aparține cadrului procesului prezent de presă. Mă restrâng deci numai la discutarea și combaterea acelor pretinse gravamine, citate în Memorand, cari în legătură cu atacurile îndreptate contra valabilității și a puterii obligătoare a legii, sunt ca și drept motiv al atacului.

Între aceste gravamine se află, că uniunea, adecă uniunea Ardelului cu Ungaria proprie, s'ar fi decretat, după cum se spune în Memorand, contrar dreptului public și a drepturilor acelor elemente, cari formeză Ardelul, într-o formă nedreptă, adecă printr'o dietă, „înțelegând Dieta din 48“, care s'a compus pe baza legilor din 1790—91 și s'a decretat, precum ne spune Memorandul, că decretarea uniunii în chipul acesta a violat drepturile istorice și naționale ale românilor. Mai departe Memorandul de aceea adă de vătămătoare uniunea, fiindcă prin uniune s'a nimicit dreptul autonomiei și de guvernare proprie a Ardelului, contrar legilor fundamentale, cari au asigurat aceste și între aceste două țări s'a întemplat, precum ne spune Memorandul, o fusiune, va să dăcă o deplină contopire. Din cauza acestor gravamine numesc apoi Memorandul

dul uniunea și întrarea ei în vîgore, pe baza art. de lege 43 din 1868, atât din punct de vedere legislativ, cât și din punct de vedere de drept, nedreptă, și din cauza acestor gravamine atacă valabilitatea legii, care pronunță uniunea, parte prin aceea, că denegă îndreptățirea dietei Ardelene din 1848, de a aduce legi asupra uniunii fără conlucrarea românilor, parte prin aceea, că susține, că uniunea s'a întemplat într'o formă care stă în contradicție cu dreptul public.

Onorați domni și jurați! Autoritatea statului magiar stă cu mult prea sus, decât ca în cazul, dacă între supuși săi proprii s'ar afla de aceia, cari cutăză să atace vre-una din legile existente în valabilitatea și puterea ei obligătoare într'un chip agitatoric, să simte necesitatea de a documenta față cu acestea atacuri modul valabil și constituțional, cum s'au creat aceste legi, și ceea ce privesc atacurile îndreptate contra valabilității legii uniunii, cred, că ar fi pe deplin suficient să citez simplamente acel fapt, că uniunea mai mult de 25 de ani a devenit realitate, și că începând dela Maiestatea domnitorului, este recunoscută de toți factorii constituționali ai țării, drept stare legală. Și basându-mă pe acest fapt, m'aș pute restringe numai la acea observare, că dacă reprezentanții statului o cunosc de valabilă, este datorința fie-cărui cetățen al statului să se plece înaintea ei și să recunoască, că atacarea ei este un atentat contra autorității statului.

Și dacă cu toate acestea voi căuta să demonstrez acel fapt în istoria dezvoltării dreptului public, conform căruia art. de lege 1 al dietei ardelene din 48 și art. 7. al dietei ungare din 48 despre decretarea Uniunii, s'a inaugurat conform constituțiunii de atunci, pe lângă cooperarea tuturor factorilor de drept public, pe atunci îndreptății fiind cont de legile legislațiunii și de sancțiunea regescă; și că prin urmare sunt investiți cu toate formalitățile valabilității, citez acest fapt important și de sigur nu necunoscut înaintea autorilor Memorandului, ca să demonstrez și mai evident, cât de nebasat este acel punct gravaminal al Memorandului, conform căruia uniunea s'a pronunțat într'o formă nedreptă, contrară dreptului public și printr'o dietă, care n'a fost îndreptățită.

Într'adevăr, Onorați Domni jurați! dacă cercetăm atât din punct de vedere al dreptului istoric, cât și a dreptului constituțional cauzele gravaminale, cari formeză baza atacului îndreptat contra valabilității legii despre uniune, apoi trebuie să recunoștem, cât de greșite și de nebasate sunt acele atacuri și cât de îndreptățită devine presupunerea, că autorii Memorandului nu espun acele pretinse gravamine din convingere și bună credință, ci numai ca atacarea lor să aibă aparența îndreptățirii și justiției, ca astfel să fie mai ușor posibilă seducerea neorientaților.

Căci nu pot presupune, că autorii Memorandului n'ar fi știut și n'ar sci, că ori-ce dietă, ori-ce corporațiune legislativă, se poate alcătui în formă valabilă numai din acele elemente, cari în înțelesul constituțiunii acelei țări, sunt îndreptățite lua parte în acea corporațiune.

(Va urma.)

Noutăți.

Dela curtea română. M. S. regele și AA. LL. regale principele Ferdinand și principesa Maria, imediat după căsătoria prințului de Hohenzolern cu principesa de Flandra, se vor duce la Neuwied și de acolo se vor întorce în țară, în ziua de 28 curent.

Censură de profesor. Fiul preotului nostru din Fofeldea dl Ioan Bunea, stipendist consistorial, a făcut în 13 Maiu v. cu succes laudabil censura de profesor pentru școlile medii înaintea comisiunii examinătoare dela universitatea din Budapesta.

Cine provacă? Cu trenul de Duminică dela 11½ au sosit dela Cluj unii dintre membrii comitetului național, cari locuiesc în Sibiu. Din acest înțeles s'a adunat la gară o mulțime mare de public.

Spre surprinderea sibienilor însă a ieșit spre întâmpinare și un pluton de gendarmi. Ce au căutat gendarmii la gară

într'un oraș cu magistrat și cu poliție regulată? Ca să dea și să îmboldescă pe bieții țărani?

După cum suntem informați d-l jude de instrucție G. d. r. a dat ordin, că îndată ce cineva ar bineventa pe cei ce sosesc să fie deținut. Cum de se dau astfel de ordine, érași nu înțelegem!

La gara dela Ocna-Sibiului, precum ni se comunică, finanții au tras foc, în vânt!

Proțimea din Bucovina la monarhul.

Proțimea gr. or. din Bucovina, română și rutână, a ținut în prima jumătate a lunii curente o adunare, în care s'a discutat îmbunătățirea lefei preoțesci. În urmă s'a ales un comitet, care să ducă la monarhul un memorandum, prin care să cere ca preoții să fie tractați ca funcționarii statului din clasa X, și a IX, având tot acele cuincuenale. Lefile firesce să se plătescă din fondul religios.

Banii și monumentul lui Kossuth.

Cu privire la subscripțiunea deschisă în Ungaria pentru ridicarea unui monument lui Kossuth, „Correspondence politique“ publică un incident foarte interesant. Membrii comitetului subscripțiunei se prezentară la un bancher din Budapesta. Acesta îi primi cu cea mai mare politețe, luă un condei și subscrise 500 florini. Membrii comitetului îi mulțumiră călduros, dar bancherul, foarte modest, le răspunde că „n'au pentru ce“ și-și ceru voie să achite imediat suma subscrisă. Deschise o ladă imposantă și luă 5 bilete, pe care le dădu membrilor încântați. Aceste bilete erau „bilete Kossuth“ emise de către dictator în timpul revoluțiunei dela 1848 și care astăzi nu mai sunt valabile. „Dacă vrei, pot să ți dau asemenea bilete, le dăse marinosul bancher; dar bilete cu efigia regelui n'am pentru monumentul lui Kossuth!“

Congresul gr. cat. din Blăș convocat pe 4 Iunie a fost oprit de ministrul de culte.

† Ioan Macaveiu, preot în Feldru, care pentru delict de presă a fost întemnițat un an și jumătate în prisoarea de stat dela Seghedin, după o viață plină de activitate, dezvoltată cu mult zel și-a dat nobilul suflor în mâinile creatoriului Sămbătă în 26 Maiu 1894 la 9^{1/2} ore ante meridiene în anul al 35-lea al etății Sale și al 12-lea al fericitei sale căsătorii.

Procesul de presă al „Vulturului“

s'a pertractat în 16 l. c. la curtea cu jurați din Oradea-mare. Procesul s'a intentat pentru 6 publicațiuni din această foie. Redactorul, dl Iustin Ardelean, a fost condamnat la 14 zile închisoare de stat, la o amendă în bani de 20 fl. și la purtarea speselor de 15 fl.

Volnicii unguresci.

Numărul mai nou al ziarului „Tara“ din România aduce următoarea notiță: „Cliseurile panoramele noastre, între care se găsesc și mai multe cliseuri-fotografii ale martirilor de pe banca acusatilor din Cluș, luate la Viena, și care ni-au fost trimise pe linia Pesta-Predel, au fost oprite și confiscate de unguri la graniță. Ori ce comentare de prisos. Promitem însă cetitorilor nostri, că cel mult în trei-patru zile ne vom pute procura alte clisee și vom continua ca și în trecut a publica panoramele noastre împreună cu fotografia“.

Violențe.

Din mai multe locuri primim informațiuni despre perchișișii, pe la inteligenți și țărani în meș de noapte. La Baja-de-Criș a fost adus un batalion de soldați. Din Zernesci se comunică „Gaz. Transilv.“ următorul cas revoltător: În ziua această s'a făcut din nou perchișișii la dl învățător I. Spêrchez, de astădată din propria autoritate a gendarmilor dela 12 până la 6 ore seara, i-a cercetat cu deamănuntul casa, curtea, șura și grădina, ca să afle hârtii compromițătoare. N'au aflat, dar se pare, că acesta li-a fost numai pretextul pentru de a pângări autoritatea dascălului românesc și sanctuarul școlii noastre române.

Lucru ne mai auzit, în decursul cercetării au secuestrat dela învățător și o sumă de 300 fl., sub cuvânt, că acești bani sunt dela Liga din Bucuresci. Apoi, ca să întrebă pe ceilalți învățători în cauza această

au plecat la școală, ducând și pe dl Spêrchez între baionete prin strada principală a comunei. Tota lumea era scandalisată. Dar indignarea a ajuns la culme când gendarmii intrară înarmați și cu țigările în gură în clasă spre spaima scolarilor, cari începură să plângă și să țipe.

De aici învățătorul érași a fost escortat la primăria comunală în fața scolarilor. După un lung interogatoriu, în fine, l-au pus pe picior liber. Purtarea gendarmilor, cari anume au fost pentru aceste timpuri postați la Zernesci, este cu totul provocătoare. Au insultat și bătut dio patima lor bestială pe mai mulți oameni. Poporul nostru indignat abia se mai poate stăpâni în fața atâtor provocări și șicanări inițiate de cunoscutul forestier Haidu.

În zilele acestea a fost la fișpanul Făgărașului o deputațiune numărând a inteligenței și poporului român de aici. I-au cerut ca în interesul păcii să ia măsuri urgente contra câtorva păcătoși agitatori unguri de aici. La din contră ei nu mai garantează nimic. Fișpanul se dăce, că a promis a face tot ce-i stă în putere.

Invitare. Corpul învățătoresc al școlii centrale grănițeresci din Voila invită la „Maialul“ ce se va ține Duminecă în 3 Iunie st. n. a. c. începându-se la 8 ore dimineața, în locul numit „Arini“. La cas de timp nefavorabil petrecerea se va ține în localitatea școlii.

Cântul în școală populară.

(Urmare din Nr. 39.)

Atât până acum, cât și de aici înainte deprinderile în *mol* nu s'au despărțit de cele scrise în *dur*, nu am făcut nici o pregătire pentru a le cunoște și deprinde deosebit. Pentru ce am și face-o această, căci tot acelea tonuri sunt și în scara *mol*, cari sunt în *dur*. Nu este deosebire nici în vocea omenescă, nici la instrumentele muzicale de *mol* și *dur*. Elevii se numere tot numai dela tonul principal. D. e. tonul principal să fie pe linia a 2-a, exercițiul este dară în *g dur*. Scara *mol* corespundătoare este *e mol*, care vine pe linia primă. După numirea folosită de noi tonul principal este *do* pe linia 1-a vine *la*. Elevii știu înse aceea, că dela *la* și este secundă mare și dela *si* la *do* secundă mică. Éta dară secunda mică între tonul 2—3 al gamei, ceea ce deosebesce scara *mol* de *dur*.

Dacă însă vom purcede așa ca și scara *mol* să o deprindem deosebit, atunci ar trebui să învățăm o grămadă de scări, încât elevul nici noaptea nu ar pute odichni de ele.

Tot în acest mod se poate arăta elevilor și coroni care se aplică asupra unor note. Dicții multe nu va ține învățătorul nici cu astă ocaziune, simplu se amintesc, că nota asupra căreia este pusă să poată lungi după plăcere. Pentru deprindere se pot cânta unele note atât de lung, până va ține învățătorul brațul sus.

Semnul acesta însă obvine adeseori împreună cu semnele crescendo și descrescendo. Acestea cer mai multă deprindere, deci nu va lăsa învățătorul nici o ocaziune binevenită de a deprinde această în modul arătat la tractarea nuanțelor.

Anul VI.

XXV. Observări generale.

Prin deprinderile de până acum am pregătit pre elevi de a putea cânta ori ce gamă și din ori ce loc al portativului vom lua punctul de plecare; cu toate acestea nu sunt pregătiți a cânta și din alte cărți ori ce bucată nefindu-le armaturile, cheile și numirea absolută a notelor. În anul acesta vom deprinde dar pre acestea și vom pregăti pre elevi cu deosebire ca să poată cânta singuri fără nici o îndrumare și preludiv. Acesta este scopul final al școlii populare cu privire la studiul muziceii.

În totă ora se va începe cu cântarea gamei cu exerciții de auz și de

întonare cu deosebire pentru deprinderea semnelor alternative descrise la anul V, cu sărituri mai mici și mai mari, și deprinderi în cetire și scriere. La începutul anului școlar ca exerciții de scriere se pot folosi cântările învățate la anul V ér' către finea anului și de cele învățate în decursul acestui an. Óra se încheie totdeauna cu cântare; la acestea vom stăru, ca să se execute cât se poate mai frumos.

XXVI. Numirea absolută și cheile.

Până acum am folosit înaintea exercițiilor semnele descrise la XXIV. cari ne arătau locul tonului prin *do* în cărțile de cântări însă nu se folosesc acestea semne. numirea notelor încă este alta, ba chiar și locul lor e determinat pe portativ. Pentru numirea notelor, a căror loc este determinat pe portativ sau înat primele șapte litere din alfabet. Astfel nota primă *a*, a doua *b* acum însă se numesce *h* a treia *c* și așa mai departe, a opta numindu-se érași *a*. Gama se numesce după tonul din care începe, așa gama care începe din *a* se numesce gama *a*. Cum se numesce gama, care începe din *c*? *d*? etc. Gama *c* este principală, din care se nasce celelalte game

Ca să scim locul determinat al tonurilor pe portativ se folosesc semnul acesta (se face cheia violinii sau *g*), care se pune pe portativ astfel ca în torsătura ei de jos să cadă pe linia a doua a portativului. Cu ajutorul acestui semn putem determina pozitiv locul notelor. de aceea semnul acesta se numesce *cheia*. Nota, care cade pe linia a doua, pe care este și cheia se numesce *g* prin urmare și cheia se lină. Dacă cunoșcem acum nota *g*, ușor putem afla și locul celorlalte note, ceea ce vor și căuta elevii cu ajutorul învățătorului. Când am aflat toate notele compunem gama *c* și o cântăm, apoi deprindem bine atât numirea, cât și locul notelor pe portativ.

La scrierea notelor profunde după cheia *g* trebuie să folosim multe linii apăsătoare, prin ceace se îngreunează foarte mult atât scrierea cât și cetirea lor. Pentru a evita confuzia, ce poate obveni din ccusa această, se folosesc semnul acesta (se face pe tablă cheia *f* sau *bas*), care se aședă pe linia a 4-a a portativului. Nota care cade pe această linie se numesce *f* de aci și cheia această se numesce *cheia f* sau de *bas*.

Să pot aminti și cheile de sopran alt și tenor, cari se folosesc cu deosebire la cântări, dar se pot și omite, căci au cam eșit din us.

Până să deprind elevii bine în cunoșcerea cheilor și numirea absolută a notelor, în loc de a propune vre-o altă cântare nouă, poate să repeteze pe cele deja învățate.

(Va urma).

Cerculariu

cătră toate comitetele parohiale, direcțiunile școlare și învățătorii școlilor confessionale gr. or. din protopresbiteratul Seliștei.

Cu privire la ținerea examenelor anuale dela finea anului școlar curent află de lipsă a dispune următoarele:

1. Ordinea, în care se vor ține examenele, este stabilită în programul, ce urmăzează pe fôia următoare.
2. Învățătorii sunt îndatorați a îngriji cu ajutorul elevilor, ca localitățile școlii în ziua examenelor să fie înfrumșetate cu verdăță și flori.
3. Conspectul datelor statistice pe anul 1893/94 să fie pregătit în regulă și să se afle pe masa presidială în două exemplare, se observă, că în rubrica „copii obligați a frecuenta școlă“ nu se înduc și cei dispensați a cerceta școlă.
4. Conspectul materialului propus din fie-care obiect să se afle pe masa presidială.

5. Directorii școlari, preoții și delegații comitetului parohial sunt datori a asista la esamene. Ei vor stăru pe lângă părinții pruncilor, ca să asiste și acestia în număr cât de însemnat la esamen.

6. Esamenele se încep la 7 ore a. m.

7. Fie-care învățător, iertându-l împregiurările, să asiste la esamenele școlilor din comunele învecinate, cei indicați în program sunt îndatorați a asista la esamenele unde sunt delegați.

8. După finirea examenelor învățătorii asistenți se vor întruni cu directorul școlar districtual într-o conferință didactică și vor discuta asupra rezultatului examenului.

9. În parohiile, la ale căror școle sunt aplicați învățători provizori, comitetele parohiale să se întrunească înainte de ținerea examenelor și să statorască condițiunile de concurs pentru ocuparea definitivă a posturilor de învățători.

10. Oficiile parohiale se îndatorază a îngriji de timpuriu, ca diurnul și pausalul de călătorie să se pună la dispozițiunea subsemnatului în ziua examenului.

Seliște, 8 Maiu, 1894.

Inspectorul școlar al protopresb. gr. or. al Seliștei.

Ad. Nr. 269/1894.

Programul

examenelor anuale dela școlile din protopresb. gr.-or. al Seliștei la finea anului școl. 1893/4.

1. *Cacova*: 12 Maiu Dumitru Lăpădat din Seliște, Ioan Vișelariu din Gurariului.
2. *Aciliu*: 19 Maiu a. m. Petru Iuga din Tilișca, Ilie Iosof din Galeș.
3. *Amnaș*: 19 Maiu p. m. Ioan Alămorean din Mag, Ioan Muntean din Topârcea.
4. *Săcel*: 21 Maiu a. m. Mihail Stoița din Cacova, Nicolae Némțu din Seliște.
5. *Topârcea*: 15 Maiu Aron Gogonia, din Seliște, Dumitru Iosof din Tilișca.
6. *Mag*: 24 Maiu Iacob Vecerde, din Topârcea, Ioan Oprean din Amnaș.
7. *Gurariului*: 26 Maiu Ioan Bratu din Tilișca, Ioan Răchițan din Galeș, Mihail Stoița din Seliște.
8. *Galeș*: 28 Maiu Cornelia Stoița din Seliște, Nicolau Iosif din Aciliu, Dum. Chirca din Seliște, Toma Dordea din Vale.
9. *Tilișca*: 29 Maiu Ilie Hociotă din Seliște, Nicolau Neamt, Ioan Răchițan, Dumitru Opiș din Sibiel.
10. *Sibiel*: 31 Maiu Ieronim Mardan din Gurariului, Simeon Radu din Săcel și Dumitru Chirca.
11. *Vale*: 14 Maiu Iuliana Iovescu din Seliște, Oprea Petra, din Sibiel și Ioan Chipară din Gurariului.
12. *Seliște*: 24 Iunie Petru Iuga. Nicolae Iosif, Ioan Oprean.
- 25 Iunie Ioan Chipară, Ioan Răchițan și Ioan Alămorean.
- 26 Iunie Mihail Stoița, Ioan Bratu și Dumitru Iosof.

NB. În Alămor s'a ținut esamenul în 18 Aprilie.

Seliște, 8 Maiu 1894.

Dr. Nicolae Maier m. p., protopresbiter.

Academia română.

(Încheiere.)

B. Premii pentru lucrări puse la concurs cu subiecte date.

VII. Premiul statului Lazar, de 5.000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1895 cele mai bune lucrări în limba română asupra următorului subiect:

Igiena țaranului român. Locuința, încălțăminte și îmbrăcăminte. Alimentațiunea în diferite regiuni ale țerei și în diferite timpuri ale anului.

Terminul prezentării manuscriptelor la concurs va fi până la 1 Septembrie 1894.

VIII. Premiul G. San-Marin, în sumă de 2.000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1895 cele mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect:

Considerațiuni asupra comerțului României cu țările străine atât la orient cât și a occident, începând cu secolul al XVI-lea până la anul 1860.

Terminul prezentării manuscriptelor la concurs va fi până la 1 Septembrie 1894.

IX. Premiul Neuschotz, de 2.000 lei, se va decerne în sesiunea generală din 1895 celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect:

Compendiu istoric asupra dezvoltării industriale la români până în 1875.

Terminul prezentării manuscriptelor la concurs va fi până la 1 Septembrie 1894.

X. Premiul Alexandru Ioan Cuza, de 10.000 lei, dimpreună cu procentele acestei sume până la acordarea premiului, se va decerne în sesiunea generală din anul 1896 celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect:

Istoria românilor dela Aurelian până la fundarea principatelor.

Terminul prezentării manuscriptelor la concurs va fi până la 1 Septembrie 1895.

XI. Premiul Alecsandru Ioan Cuza, de 6.000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1896 celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect:

Psichologia și metafizica poporului român după literatura populară.

Terminul prezentării manuscriptelor la concurs va fi până la 1 Septembrie 1895.

XII. Premiul statului Eliade-Rădulescu de 5.000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1896 celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect:

Botanica populară română din punctul de vedere al credințelor, datinelor și literaturii populare, avându-se în vedere adunarea cât se poate mai bogată a materialului.

Terminul prezentării manuscriptelor la concurs va fi până la 1 Septembrie 1895.

XIII. Premiul statului Lazar, de 5.000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1897 celei mai bune lucrări în limba română asupra următorului subiect:

Studiul vinurilor din România din punctul de vedere economic și al compoziției chimice.

Manuscrutul va trebui să cuprindă materie pentru circa 300 pagini de tipar în 8° garmond.

Terminul prezentării manuscriptelor la concurs va fi până la 1 Septembrie 1896.

XIV. Premiul Statului Eliade-Rădulescu, 5.000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1898 celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect:

„Considerațiuni istorice și geografice asupra Basarabiei înainte de 1812, cu deosebire privire asupra Hotinului, regiunii centrale și Bugiagului.”

Prima organizare a Basarabiei după anexare și urmărirea organizărilor succesive până astăzi. Familiile boeresci române rămase în Basarabia și istoricul lor de atunci încôce. Etnografia și introducerea coloniilor străine și dezvoltarea lor. Biserica și ele-

mentalul românesc și străin în cler. Instrucțiunea publică. Statistica. Mișcarea literară românească și neromânească, precum și dezvoltarea artei. Topografia actuală a Basarabiei, cu lista tuturor satelor, riurilor, etc. Industria, comerțul și mijlocele de comunicațiune. Folklorul la Români din Basarabia. Monumente istorice și resturi arheologice. Modificările în graiul românesc dela anec sare încôce.

Terminul prezentării manuscriptelor la concurs va fi până la 1 Septembrie 1897.

XV. Premiul Alecsandru Bodescu, de 1.000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1899 celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect:

Cercări istorice asupra orașelor Chilia și Cetatea Albă.

Terminul prezentării manuscriptelor la concurs va fi până la 1 Septembrie 1898.

XVI. Premiul Statului Lazar, de 5.000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1899 celei mai bune lucrări în limba română asupra următorului subiect:

Studiul hidrografic complet al unuia din următoarele riuri: Jiul, Oltul, Argeșul, Ialomița și Siretul.

Studiul va cuprinde: cursul râului; studiul măței lui; afluenții lui; lungimea cursului, natura terenurilor pe cari curge; permeabilitatea lor; debitul lui și al principalilor lui afluenți în stare normală și în

stările excepționale de creștere și de scădere; diagrame cât mai complete, reprezentând regimul râului și al principalilor săi afluenți într-o perioadă de timp cât mai lungă posibil; întinderea terenurilor supuse inundațiilor râului și afluenților săi; un proiect pentru îmbunătățirea regimului, eventual pentru canalizarea lui și facerea navigabilă a lui; un proiect pentru irigarea terenurilor cultivabile cuprinse în basenul râului considerat; în fine, ori ce date utile pentru cunoșterea deplină a râului, pentru îmbunătățirea și pentru utilizarea lui.

Terminul prezentării manuscriptelor la concurs va fi până la 1 Septembrie 1898.

Note. — Manuscrutele lucrărilor puse la concursurile premiilor de sub N-rii VII, VIII, IX, X, XI, XII, XIII, XIV, XV, XVI, se vor prezenta anonime, purtând o deviză, care va fi reproducă pe un plic sigilat, cuprindând numele concurentului.

Academia își rezervă dreptul de a tipări în publicațiunile sale lucrările ce se va premia.

Premiile se vor da autorilor numai după tipărirea lucrărilor premiate.

Concurenții sunt obligați a arăta totdeauna în scris pentru care anume premiu prezintă lucrările la concurs.

Loterie.

Sâmbătă, în 26 Maiu n. 1894.

Budapesta: 61 75 57 5 8

Mersul trenurilor pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Maiu 1894.

Budapesta — Predeal									
Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone
10. —	8.05	8.05	—	2.15	pl. Viena	sos.	3. —	1.55	3. —
8.25	2.10	2.50	5.50	9.15	Budapesta	↑	6.20	7.30	6.35
11.28	4.07	6.14	8.57	11.12	Szolnok	↑	2.55	5.23	3.31
1.35	5.46	—	11.33	12.50	P. Ladány	↑	12.06	3.46	1.16
3.53	7.08	8.42	1.50	2.12	Oradea-mare	↑	Tr. de per-sone	2.25	11.04
4. —	7.15	12.05	2.24	2.19	Oradea-mare	↓	2.18	10.44	8.38
4.30	7.43	1.02	3.03	2.49	Mező Telegd	↑	—	1.52	10.07
5.22	8.18	2.14	3.46	3.24	Rév	↑	—	—	9.30
5.45	—	2.50	4.07	—	Bratca	↑	—	2.6	9.10
6.34	9.07	3.54	4.53	4.17	Ciucia	↑	3.53	—	8.31
7.18	9.37	4.53	5.32	4.50	Huedin	↑	2.58	12.47	7.53
8.05	10.37	6.24	6.24	—	Ghirbău	↑	1.13	—	6.53
8.32	—	6.59	6.59	5.55	Cluș.	↑	12.17	11.01	6.14
8.49	—	11.10	8.40	6.11	Apahida	↑	—	10.45	5.14
9.06	—	11.32	9.08	6.27	Ghiriș	↑	—	9.23	3.18
10.08	—	12.50	10.40	7.28	Cucerdea	↑	—	8.54	2.31
10.37	—	1.25	11.25	7.50	Ujóra	↑	—	—	2.13
10.59	—	1.43	11.54	—	Vințul-de-sus	↑	—	—	2.05
11.07	—	1.52	12.04	—	Aiud	↑	—	8.24	1.35
11.31	—	2.18	12.34	8.17	Teiuș.	↑	—	8.07	1.08
11.48	—	2.40	1. —	8.33	Crăciunel	↑	—	8. —	12.28
12.25	—	—	1.40	8.38	Blăș	↑	—	7.31	11.42
12.50	—	—	2.35	9.09	Micăsasa	↑	—	—	11.06
1.04	—	—	3.14	—	Copșa-mică	↑	—	6.57	10.4
1.35	—	—	3.49	9.44	Mediaș	↑	—	6.55	10.31
1.50	—	—	4.11	9.59	Elisabetopole	↑	—	6.42	10.09
2.18	—	—	4.48	10.22	Sighișoara	↑	—	6.21	9.31
2.32	—	—	5.27	10.51	Hașfalău	↑	—	5.54	8.53
3.04	—	—	6.10	11.13	Homorod	↑	—	5.34	8.23
3.39	—	—	7.52	12.26	Agostonfalva	↑	—	4.29	6.55
4.01	—	—	8.30	12.58	Feldioara	↑	—	3.56	6.09
5.26	—	—	9.03	1.15	Brașov	↑	—	3.40	5.42
6.08	—	—	9.38	1.34	Timiș	↑	—	3.19	5.07
6.40	Tr. de per-sone	Tren de per-sone	10.25	2.09	Predeal	↑	—	2.48	4.20
7.16	—	—	2.19	2.19	—	—	—	—	—
8. —	—	—	3.01	3.01	—	—	—	—	—
8. —	—	—	3.81	3.81	—	—	—	—	—
8. —	—	—	4.45	4.45	—	—	—	—	—

Budapesta — Arad — Teiuș									
Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone
—	—	10. —	8.05	2.15	pl. Viena	sos.	6.20	7.20	3. —
—	—	8.10	1.56	9.30	Budapesta	↑	7.25	1.20	5.50
—	—	10.04	4.02	1.05	Szolnok	↑	4.15	11.15	2.21
—	—	3.45	6.57	5.24	Arad	↑	11.18	8.20	9.05
—	—	—	—	—	Arad	↓	10.46	7.20	8.40
—	—	4.30	2.34	5.46	Glogovaț	↑	10.34	7.01	8.30
—	—	4.42	2.34	5.57	Györök	↑	10.11	6.20	8.08
—	—	5.03	3.34	6.19	Pauliș	↑	9.58	5.50	7.57
—	—	5.14	3.58	6.30	Radna-Lipova	↑	9.44	5.28	7.46
—	—	5.32	4.20	6.48	Conop	↑	9.10	—	7.17
—	—	5.56	—	7.12	Bérvava	↑	8.54	—	7.02
—	—	6.12	—	7.27	Soborșin	↑	8.03	—	6.24
—	—	6.58	—	8.07	Zam	↑	7.28	—	5.53
—	—	7.26	—	8.33	Gurasada	↑	7. —	—	5.28
—	—	7.52	—	8.57	Ilia	↑	6.49	—	5.17
—	—	8.08	—	9.13	Branicica	↑	6.24	—	4.55
—	—	8.26	—	9.29	Deva	↑	5.59	—	4.33
—	—	8.52	—	9.53	Simeria (Piski)	↑	5.43	—	4.17
—	—	10. —	—	10.19	Orăștia	↑	4.42	—	3.30
—	—	10.25	—	10.50	Șibot	↑	4.20	—	3.03
—	—	10.44	—	11.16	Vințul de jos	↑	4.58	—	2.36
—	—	11.58	—	11.44	Alba-Iulia	↑	3.40	9.40	2.19
—	—	11.29	7.05	12.06	Teiuș	↑	3.04	9.05	1.39
—	—	11.56	7.40	12.38	—	—	—	—	—

Budapesta, gara de vest — Orșova — Verciorova									
Orient. Espres	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Orient. Espres	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone
9.06	11. —	9. —	9.15	4.15	pl. Viena	sos.	6.15	2.45	3.16
Vineri	—	—	—	—	Budapesta	↑	7.10	9.14	10.27
1.55	8.25	2.35	6.30	10.10	Timișoara	↑	9.50	5.50	5.13
5.18	5.20	7.59	4.24	3.36	Caransebeș	↑	9.20	—	5.07
—	6.15	8.25	5.25	9.30	Băile-Herculane	↑	6.22	—	12.53
—	9.35	10.41	8.23	3.30	Verciorova	↑	3.40	—	12.53
11.28	—	12.52	10.58	7.36	București	↑	2.26	—	12.10
12.09	—	1.25	2.10	—	—	—	—	—	4.03
10.55	—	11.40	—	—	—	—	—	—	5.50

Cucerdea — Oșorheiu — Reg. săs.									
Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone
—	2.35	8.15	3.11	8.58	Cucerdea	↑	7.40	2.37	8.25
—	3.26	9.01	3.57	9.44	Ludoș	↑	6.55	1.51	7.36
—	5.07	10.27	5.23	11.11	Oșorheiu	↑	5.30	12.25	5.54
—	5.50	10.42	5.36	—	Reghinul-săs.	↑	5.18	9.35	5.05
—	7.25	12.15	7.15	—	—	—	3.50	8. —	3.22

Simeria (Piski) — Hunedóra									
Tren de povară	Tren de povară	Tren de povară	Tren de povară	Tren de povară	Tren de povară	Tren de povară	Tren de povară	Tren de povară	Tren de povară
6.15	10.35	4.20	9.50	Simeria	↑	5.30	10.25	3.10	8.49
6.38	11.54	4.43	10.08	Cerna	↑	5.14	10.05	2.54	8.29
7.13	12.20	5.18	10.32	Hunedóra	↑	4.50	9.38	2.30	8. —

Brașov — Chezdî — Oșorheiu									
Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone
5.46	8.50	—	3.10	Brașov	↑	8.18	1.49	—	6.56
6.19	9.31	—	3.53	Prejmer	↑	7.48	1.11	—	6.18
7.11	10.32	—	5.03	Sepși-S.-Georgiu	↑	7.02	12.10	—	5.17
8.31	12.08	—	6.40	Covasna	↑	5.46	10.34	—	3.39
9.08	12.54	—	7.26	Chezdî-Oșorheiu	↑	5. —	9.38	—	2.33

Murăș-Ludoș — Bistrița									
Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone
4. —	9.10	—	4.20	Murăș-Ludoș	↑	6.46	7.21	—	—
6.48	12.41	—	—	Țaga-Budatelic	↑	4.14	4.50	—	—
9.59	4.55	—	—	Bistrița	↑	—	1.16	—	—

Nota: Orele însemnate în stânga stațiilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în dreapta de jos în sus. Numerele cele grase înseamnă orele de noapte.

Redactor responsabil Silvestru Moldovan.

Editura și tipăriul tipografiei archidieceșane.